

Bijlage G: Het ChristenUnie-programma

Deze bijlage geeft een gedetailleerd overzicht van de door de ChristenUnie voorgestelde maatregelen en hun effecten op de overheidsfinanciën en de microlastendruk. De bedragen in deze bijlage zijn ex ante en betreffen allemaal afwijkingen ten opzichte van de ontwikkeling bij ongewijzigd beleid (zie Economische Verkenning 2011-2015). De bedragen hebben betrekking op 2015 en luiden allemaal in prijzen 2010; dit geldt ook voor de beschrijving van belasting- en premietarieven.

G.1 Ombuigingen ChristenUnie

De ChristenUnie buigt 15,0 mld euro om op de collectieve uitgaven. Hierbij is gecorrigeerd voor financieringsverschuivingen. Tabel G.1 geeft een overzicht.

Sociale zekerheid

- De ChristenUnie bespaart op de kinderopvangtoeslag door het eerste dagdeel voor het kind met de hoogste opvangkosten niet te vergoeden. Verder wordt voor dit kind het deel van de kinderopvang dat boven drie dagen (zes dagdelen) per week ligt, niet vergoed. De totale besparing bedraagt 0,8 mld euro.
- De ChristenUnie voert een vermogenstoets in voor alle toeslagen. Net als bij de huurtoeslag komt er een vermogenstoets bij de zorgtoeslag, kinderopvangtoeslag en het kindgebonden budget. Vanaf een belastbaar inkomen in box 3 op huishoudniveau van 50 000 euro vervalt het recht op toeslagen. Dit levert 0,5 mld euro op.
- De ChristenUnie beperkt de toegang van tweeverdieners tot de wijong en wia (tot anderhalve uitkering per huishouden). Daarnaast geldt de wijong alleen nog voor volledig en duurzaam arbeidsongeschikten. Hier tegenover staat een systeem van loonaanvullingen tot minimaal het wettelijk minimumloon voor degenen die dan buiten de wijong vallen en gaan werken. Het totale pakket aan maatregelen levert in 2015 een besparing op van 0,3 mld euro. Deze loopt na 2015 op tot 0,5 mld euro structureel.
- De ChristenUnie past de regelgeving rondom alimentatie zo aan dat meer alimentatie wordt betaald. Hierdoor dalen de bijstandsuitgaven met 0,2 mld euro.
- De aow-leeftijd wordt vanaf 2015 zes jaar lang met een maand per jaar verhoogd. Vanaf 2021 volgen negen verdere stappen van twee maanden per jaar zodat de aow-leeftijd in 2029 in totaal met twee jaar is verhoogd tot 67 jaar. Het Witteveen kader schuift mee. In 2015 levert deze maatregel een besparing op van 0,1 mld euro. Structureel is het effect van deze maatregel 4,6 mld euro (inclusief versobering Witteveen kader en werkgelegenheidseffecten).

Bijlage G.1 Ombuigingen ChristenUnie, 2015 (prijzen 2010, mld euro)		
Naar beleidsmatig cluster		
Sociale zekerheid	2,0	
w.v. vermindering kinderopvangtoeslag		0,8
invoering vermogenstoets toeslagen		0,5
beperken wijong en wia		0,3
Overig		0,4
Zorg	3,6	
w.v. doelmatigheidskorting awbz		1,1
extramuralisering		0,5
geen aanspraak op begeleiding		0,3
overig awbz		0,2
doelmatigheid en marktwerking zvw		0,6
uitbreiding preferentiebeleid		0,2
overig zvw		-0,1
verlaging norminkomens medisch specialisten en bestuurders		0,6
btw-compensatiefonds		0,2
Onderwijs	1,1	
w.v. besparing hoger onderwijs		0,3
profijtbeginsel volwassenenonderwijs		0,2
Overig		0,7
Overdrachten aan bedrijven	0,5	
Openbaar bestuur	2,9	
w.v. Rijk		0,8
lokaal bestuur		1,8
Overig		0,3
Veiligheid	0,9	
w.v. efficiency Rijk		0,5
Overig		0,4
Defensie	0,1	
Bereikbaarheid	0,9	
w.v. minder wegeaanleg tot na 2020		0,5
Overig		0,4
Milieu	0,8	
w.v. Ito-heffing luchtvaart (buitenland deel)		0,3
afschaffing bijdrage Afvalfonds		0,1
Overig		0,4
Internationale samenwerking	1,0	
Overig	1,2	
Totaal ombuigingen gecorrigeerd	15,0	
Financieringsverschuivingen	10,3	
Totaal ombuigingen ongecorrigeerd (EMU-relevant)	25,3	

- Verder bevat de post overig de volgende maatregelen. De wwik wordt afgeschaft. De aow-tegemoetkoming en partnertoeslag worden afgetopt bij de hoogste inkomens. Afschaffen van de zorgtoeslag resulteert in een besparing op uitvoeringskosten. Het functioneel leeftijdsontslag wordt beperkt.

Zorg

- De ChristenUnie maakt van de awbz een voorziening die wordt uigevoerd door een landelijk zbo. Het budget van deze zbo wordt met 5% gekort ten opzichte van het groeipad van de huidige awbz. Omdat het verzekerde recht op zorg wordt omgezet in een voorziening kan de zorg beter worden afgestemd op de eigen mogelijkheden van cliënten. Ook heeft de zbo een sterkere inkoopprikkel dan de huidige zorgkantoren, waarvan de budgetten minder hard begrensd zijn. Daarom kan van deze stelselwijziging een doelmatigheidswinst worden verwacht, die de budgetkorting (gedeeltelijk) compenseert. Voor zover dit niet lukt, zal minder zorg worden verleend. De budgetkorting leidt tot een besparing van 1,1 mld euro.
- Minder complexe ouderenzorg wordt voor nieuwe cliënten niet langer intramuraal aangeboden. Hierdoor treedt een besparing op van 0,4 mld in 2015. Daarnaast is 0,1 mld euro is aan te merken als financieringsschuif van particuliere naar collectieve lasten waardoor de gecorrigeerde besparing op 0,5 mld euro uitkomt. De totale ombuiging bedraagt daardoor 0,5 mld euro. In 2020 bedraagt de totale besparing 1,0 mld euro.
- Voor ouderen vervalt de aanspraak op begeleiding. Dit levert een besparing op van 0,4 mld euro in 2015. Aangezien cliënten een deel daarvan particulier zullen gaan financieren, is 0,1 mld euro aan te merken als financieringsschuif van collectieve naar particuliere lasten.
- De ChristenUnie introduceert een vermogensinkomensbijtelling in de awbz. Dat leidt tot een besparing van 0,2 mld euro en is volledig aan te merken als een financieringsschuif van collectieve naar particuliere lasten.
- Cliënten met een indicatie persoonlijke verzorging van korter dan zes maanden, zullen deze zorg zelf moeten organiseren. Zij zullen dus een groter beroep moeten doen op hun eigen netwerk of met eigen middelen deze zorg zelf moeten inkopen. Dit levert een besparing op van 0,1 mld euro.
- De ChristenUnie kiest ervoor de kosten van zorg en wonen te scheiden. Zorginstellingen dienen huur en servicekosten direct bij cliënten in rekening te brengen, die hier via een verlaging van de eigen bijdrage en verhoging van de huurtoeslag voor worden gecompenseerd. Zorginstellingen worden op deze manier geprikkeld zich beter te richten op de wensen van cliënten en dit levert een doelmatigheidswinst op van 0,1 mld euro in 2015 en 0,3 mld euro in 2020.
- De ChristenUnie neemt een aantal maatregelen ter bevordering van de doelmatigheid en het tegengaan van aanbodgeïnduceerde vraag. Zo wordt er een stringenter pakketbeheer ingevoerd bij het toelaten van nieuwe behandelingen. Verder wordt de kwaliteit en transparantie in de zorg vergroot door middel van de oprichting van een landelijk kwaliteitsinstituut. Tevens wordt de

wettelijke positie van de Raden van Bestuur ten opzichte van de medisch specialisten versterkt. Gezamenlijk leidt dat tot een besparing van 0,4 mld euro.

- De ChristenUnie wil de marktwerking in de zvw verder bevorderen zoals geschetst in variant B heroverwegingsrapport 11. Zo worden ex-post compensatiemechanismen van verzekeraars afgebouwd waardoor ze meer risicodragend worden. Ook de tarieven van de dbc's worden verder geliberaliseerd en het B-segment in de ziekenhuiszorg wordt verder uitgebreid. Per saldo levert dat in 2015 een besparing op van 0,2 mld euro. Het structurele effect bedraagt 0,7 mld euro.
- De ChristenUnie verkleint het basispakket op basis van het ziektelastbeginsel, conform het heroverwegingsrapport 11. Zo worden dbc's met ziektelast 1 niet langer vergoed. Tevens worden delen van de paramedische zorg en genees- en hulpmiddelen behorende bij een lage ziektelast niet langer tot het basispakket gerekend. Verder worden maagzuurremmers, cholesterolverlagers en anticonceptiemiddelen niet langer vergoed. Hierdoor treedt een besparing op van 1,6 mld euro. Aangezien verzekerden een deel daarvan particulier zullen gaan financieren, is 1,4 mld euro aan te merken als financieringsschuif van collectieve naar particuliere lasten.
- Op het gebied van de geneesmiddelen wordt het preferentiebeleid bij zorgverzekeraars geïntensiveerd door ook clusters van geneesmiddelen toe te laten waarvoor de werkzame stof niet altijd 100% identiek is. De verwachte besparing bedraagt 0,2 mld euro.
- Verder verhoogt de ChristenUnie de eigen betalingen in de curatieve zorg. Zo gaan patiënten voor 'hotelkosten' in het ziekenhuis vijf euro per ligdag betalen. Er wordt een eigen bijdrage voor de tweedelijns ggz ingevoerd en cliënten dienen in de ggz de kosten van een afspraak zelf te betalen indien ze niet komen opdagen. Dat leidt tot een besparing van 0,3 mld euro. Wel leidt het tot hogere eigen betalingen zodat er sprake is van een financieringsschuif van 0,2 mld euro van collectieve naar particuliere lasten.
- De ChristenUnie neemt de verhoging van het technisch veronderstelde eigen risico van 775 euro uit de Economische Verkenning 2011-2015 niet over maar kiest voor een inkomensafhankelijk eigen risico van 200 euro voor de laagste inkomens tot 600 euro voor de hoogste inkomens met een gemiddelde van 340 euro. Het terugdraaien staat bij de intensiveringen geboekt. De introductie van het inkomensafhankelijke risico leidt tot een ombuiging van 0,9 mld euro wat grotendeels het gevolg is van een financieringsschuif van 0,8 mld euro van collectieve naar particuliere lasten door hogere eigen betalingen.
- Doordat bovengenoemde zvw maatregelen elkaar deels overlappen komen bovenstaande ombuigingen in totaal 0,4 mld euro lager uit.
- Het verlagen van het norminkomen van specialisten en bestuurders in de zorg leidt tot een ombuiging van 0,6 mld euro op de zorguitgaven.
- Er wordt een btw-compensatiefonds in de gehele zorg ingevoerd. Dat leidt tot een besparing van 0,2 mld euro.

Onderwijs

- De ChristenUnie bezuinigt 0,3 mld euro op het hoger onderwijs, door een generieke korting in het hoger onderwijs, door concentratie van het aantal opleidingen en door masterstudenten met studievertraging meer collegegeld te laten betalen.
- Leerlingen in het mbo boven de 27 jaar moeten hun eigen opleiding betalen (0,2 mld euro).
- Het tegengaan van studievertraging in het mbo moet 0,1 mld euro opleveren en bredere opleidingen in het mbo 0,1 mld euro. Voor wetenschappelijk onderzoekers op universiteiten wordt 0,1 mld euro minder beschikbaar gesteld. Verder bezuinigt de ChristenUnie 0,2 mld euro op het onderwijs door zittenblijvers niet meer te financieren, minder specifieke subsidies te geven en de financiering op leerlingkenmerken te baseren.

Overdrachten aan bedrijven

- Innovatiebeleid verschuift naar meer generiek beleid. Op de innovatieprogramma's wordt bezuinigd voor 0,2 mld euro. De mia blijft ongemoeid. Op de Grote Technologische Instituten wordt 0,1 mld euro bezuinigd met accent op generiek beleid.
- Het aantal ondernemerssubsidies wordt taakstellend verminderd (0,2 mld euro).

Openbaar bestuur

- De ChristenUnie bezuinigt 3,6 mld euro op de bestuur- en apparaatkosten bij rijk, lokaal bestuur en zbo's zoals UWV (inclusief een tijdelijk besparingsverlies van 15%). Deze ombuigingen hebben vooral betrekking op de functie openbaar bestuur, maar slaan ook neer bij de functies veiligheid (bijvoorbeeld Dienst Justitiële inrichtingen en ondersteuning voor de rechtspraak), defensie (bijvoorbeeld defensie telematica organisatie) en bereikbaarheid (rijkswaterstaat). Hierdoor is de ombuiging bij de functie Openbaar bestuur 2,9 mld euro.
- Bij het rijk en zbo's bij het openbaar bestuur (1,1 mld euro) worden in lijn met heroverwegingsrapport 19, variant 1 activiteiten met gelijksoortige werkprocessen en doelgroepen gebundeld (bijvoorbeeld uitkeringen aan burgers, verstrekken van subsidies of de incassodiensten) en wordt ondersteuning meer centraal en minder departementaal aangestuurd; regiodirecties (EZ, VROM en LNV) worden gedecentraliseerd, op toezicht wordt bespaard, informatie-uitvraag wordt verminderd, decentralisatie-uitkeringen worden verminderd, loonheffing wordt versimpeld en ministeries worden samengevoegd. Ook wordt het aantal diplomatieke posten in het buitenland verminderd en wordt de rechtspositie van ambtenaren genormaliseerd.
- Bij het lokaal bestuur (1,8 mld euro) wil de ChristenUnie korten op de uitkering aan het gemeente- en provinciefonds. Efficiencywinst kan onder meer worden behaald door verplicht schatkistbankieren bij het rijk, meer samenwerking bij ondersteunende diensten van gemeenten, gezamenlijke en regionale belastinginning en verhoging van de efficiency in de waterketen.

Veiligheid

- Bij de functie veiligheid betreffen de bezuinigingen van 0,9 mld euro -naast de ombuigingen bij de uitvoerende diensten van de ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken- vooral besparingen door het aantal politie- en veiligheidsregio's te verminderen, de korpsen onder te brengen in één concern Nederlandse politie, minder detentie en meer elektronisch toezicht.

Defensie

- Een deel van de efficiencykorting van het rijk en zbo's slaat neer bij defensie (0,1 mld euro).

Bereikbaarheid

- Temporiseren van wegeaanleg bespaart 0,5 mld euro.
- Verplicht aanbesteden van openbaar vervoer in de drie grote steden bespaart 0,2 mld euro.
- Daarnaast is sprake van efficiëntieverbetering bij beheer en onderhoud van infrastructuur en bij de aanleg van wegen door publiekprivate samenwerking (0,2 mld euro).

Milieu

- Een zogenoemde landing and take-off heffing op luchtvaart levert 0,3 mld euro op via buitenlandse vliegtuigen.
- De rijksbijdrage aan het afvalfonds wordt geschrapt, dit levert 0,1 mld euro op.
- Invoering van een belasting op het gebruik van kolen en gas in energiecentrales en verplichte meestook van biomassa verlagen de uitgaven aan de sde-regeling. In plaats van mja's met de industrie over energiebesparing wordt een wettelijke verplichting ingevoerd. Subsidies voor energiebesparing in de gebouwde omgeving worden gestopt. Totale bezuiniging van deze maatregelen is 0,1 mld euro.
- De stimuleringsregeling voor duurzame energie, de sde, wordt gefinancierd via een kWh-opslag. Dit levert een besparing van 0,1 mld euro op in 2015 en 1,4 mld euro in 2029.
- De ehs zal meer met behulp van particulier en agrarisch natuurbeheer tot stand komen (0,1 mld euro). Via alternatieve financiële arrangementen wordt 0,1 mld euro bespaard.

Internationale samenwerking

- De ChristenUnie gaat zich inzetten om de huidige korting van 1 mld euro op de EU-afdrachten te continueren na 2013.

Overig

- De subsidies voor cultuur, publieke omroep en emancipatie worden verminderd (0,3 mld euro).
- Inburgering wordt grotendeels gefinancierd door een eigen bijdrage (0,3 mld euro). Daarnaast wordt op de kosten van asielopvang bezuinigd door meer opvang in de eigen regio, door snellere terugkeer en door werk aan te bieden (0,1 mld euro).
- De niet-belastingmiddelen worden met 0,8 mld euro vergroot door hogere boetes, het verhalen van de kosten van procesgang op de veroordeelde, hogere griffierechten, intensivering van de

aanpak van fraude, verhogen van de gebruiksvergoeding voor het spoor, doorberekenen van de kosten van toezicht op bedrijven en het verrekenen van evenementkosten via een opslag op de ticketprijzen.

Financieringsverschuivingen

- De afschaffing van de zorgtoeslag (6,1 mld euro) is mlo-relevant maar niet EMU-relevant.
- De eigen betalingen in de zorg nemen als gevolg van de financieringsschuiven bij de ombuigingen met 2,6 mld euro toe. Dit is onder andere het gevolg van de introductie van het inkomensafhankelijke eigen risico in de zorg (0,8 mld euro), hotelkosten in het ziekenhuis (0,1 mld euro), eigen bijdragen in tweedelijns ggz (0,1 mld euro) en de pakketverkleining op basis van het ziektelastbeginsel (1,4 mld euro). Verder wordt in de awbz een vermogensinkomensbijtelling geïntroduceerd (0,2 mld euro).
- De ChristenUnie voert een periode van loondoorbetaling bij ontslag in van maximaal zes maanden. De periode vervangt de huidige opzegtermijn (die maximaal drie maanden duurt). De arbeidsrelatie blijft gedurende de periode in stand. De kosten van de loondoorbetalingsverplichting worden in mindering gebracht op de eventuele ontslagvergoeding. De besparing op de ww bedraagt 0,4 mld euro.
- Verder zit in de post financieringsschuiven de overheveling van huurtoeslag naar woningbouwcorporaties en overheveling rechtsbijstand naar advocatuur.

G.2 Intensiveringen ChristenUnie

De ChristenUnie trekt 4,8 mld euro uit voor extra uitgaven. Hierbij is gecorrigeerd voor financieringsverschuivingen. Tabel G.2 geeft een overzicht van deze intensiveringen.

Sociale zekerheid

- De ChristenUnie voegt kinderbijslag en kindgebonden budget samen tot één regeling met een inkomensafhankelijke voet en een inkomensafhankelijke kop. Voor het inkomensafhankelijke deel gaat voor alle kinderen het huidige kinderbijslagbedrag voor kinderen van 6 tot 11 jaar gelden. Daarnaast stelt de ChristenUnie een intensivering voor van 0,2 mld euro. De inkomensafhankelijke kop gaat uit van het huidige kindgebonden budget plus een intensivering van 0,2 mld euro.

Tabel G.2 Intensiveringen ChristenUnie, 2015 (prijzen 2010, mld euro)		
Naar beleidsmatig cluster		
Sociale zekerheid	0,4	
w.v. samenvoeging en verhoging kinderbijslag en kindgebonden budget		0,4
Zorg	0,6	
w.v. remgeldeffect eigen betalingen		0,5
overig		0,1
Onderwijs	1,7	
w.v. 5000 extra leraren		0,5
verbetering student-docent-ratio		0,3
voor- en vroegschoolse educatie		0,2
Overig		0,8
Overdrachten aan bedrijven	0,1	
Openbaar bestuur	0,2	
w.v. Rijk		0,1
overig		0,1
Veiligheid	0,5	
Bereikbaarheid	1,0	
Milieu	0,3	
Overig	- 0,1	
Totaal intensiveringen gecorrigeerd	4,8	
Financieringsverschuivingen	3,4	
Totaal intensiveringen ongecorrigeerd (EMU-relevant)	8,2	

Zorg

- De ChristenUnie neemt het technisch veronderstelde eigen risico van 775 euro uit de Economische Verkenning 2011-2015 niet over maar kiest voor een inkomensafhankelijk eigen risico van 200 euro voor de laagste inkomens tot 600 euro voor de hoogste inkomens met een gemiddelde van 340 euro. De introductie van het inkomensafhankelijk eigen risico is geboekt bij de ombuigingen. Het terugdraaien leidt tot een intensivering van 3,9 mld euro waarvan 3,4 mld euro is aan te merken als financieringsschuif van particuliere naar collectieve lasten als gevolg van lagere eigen betalingen. Het remgeldeffect wordt door het terugdraaien kleiner hetgeen een intensivering van 0,5 mld euro betreft.
- De ChristenUnie trekt extra geld uit voor informele zorg, hospices, opvanghuizen voor tienermoeders en uitstapprogramma's voor prostituees, gezamenlijk 0,1 mld euro.

Onderwijs

- De ChristenUnie verhoogt het budget voor leraren met 0,5 mld euro. Daarmee worden vijfduizend extra leraren aangetrokken, waardoor meer tijd beschikbaar komt voor kwaliteitsverbetering.
- De uitgaven aan hoger onderwijs worden met 0,4 mld euro verhoogd, onder meer voor het verbeteren van de student-docent ratio, het mogelijk maken van meerjarige masters en studiekeuzegesprekken.
- De uitgaven aan voor- en vroegschoolse educatie worden verhoogd met 0,2 mld euro.

- Verder reserveert de ChristenUnie 0,4 mld euro voor teambeloning, invoering van de vakopleiding, een ov-studentenkaart voor het mbo, het bestrijden van schooluitval, versterken van de pabo en het programma Transfer Onderwijs en Arbeidsmarkt.
- De onderwijstijd wordt uitgebreid (onder meer extra rekenonderwijs), dit kost 0,1 mld euro. De ChristenUnie geeft 0,1 mld euro extra uitgeven aan ontwikkeling laboratoriumonderzoek en internationaal onderscheidende onderzoekscentra. Ook worden er vijfduizend participatiebanen in het onderwijs gecreëerd (0,1 mld euro).

Openbaar bestuur

- Bij openbaar bestuur wordt geld beschikbaar gesteld voor vijfduizend participatiebanen (0,1 mld euro) en aanpak fraudebestrijding (0,1 mld euro).

Veiligheid

- De ChristenUnie vergroot het aantal wijkagenten, toezichthouders en straatcoaches met vijfduizend (0,5 mld euro).

Bereikbaarheid

- De ChristenUnie trekt 1,0 mld euro uit op het gebied van bereikbaarheid. Dit betreft investeringen voor de invoering van abvm (in totaal 0,6 mld euro, waarvan 0,3 mld euro exploitatiekosten en 0,3 mld euro investeringkosten in 2015), extra geld voor regionaal openbaar vervoer, het openen van nieuwe stations en fietsnelwegen en fietsenstallingen (0,3 mld euro) en investering in Deltafonds en onderhoud dijken (0,2 mld euro).
- De ChristenUnie kiest voor de invoering van een naar milieukeurmerken gedifferentieerde kilometerprijs waarbij de vaste autobelastingen (mrb en bpm) worden omgezet in een gemiddeld kilometertarief van circa 7 ct/km. In 2018 is de kilometerbeprijzing volledig ingevoerd, in 2015 is deze voor de helft ingevoerd. De provinciale opcenten, de accijnsderving en de systeemkosten worden niet omgeslagen in het kilometertarief, zodat de invoering bij een volledige invoering tot een verslechtering van het EMU-saldo leidt van jaarlijks 2,5 mld euro. Dit gaat gepaard met een lastenverlichting van jaarlijks 1,9 mld euro in 2018.
- De aanschafbelasting (bpm) op personenauto's wordt afgeschaft, waardoor nieuwe auto's ten opzichte van het basispad van de Economische Verkenning 2011-2015 in aanschaf gemiddeld zo'n 2000 euro¹ goedkoper worden in 2020. Tevens introduceert de ChristenUnie een congestieheffing (spitstarief) van 8 ct/km en een kilometerprijs voor vrachtverkeer van gemiddeld 15 ct/km.

¹ Onder de aanname van 0,6 mln verkochte nieuwe personenauto's per jaar.

Milieu

- De ChristenUnie intensificeert 0,2 mld euro op het gebied van landbouw en natuur, te betalen uit de openruimteheffing (verdichting binnenstedelijk bouwen, herinrichten en efficiënter benutten oude bedrijventerreinen en landschap).
- Verder is sprake van een intensivering voor de ehs (0,1 mld euro voor agrarisch en particulier natuurbeheer).

Overig

- De intensiveringen door extra salaris voor een kwaliteitsverbetering in het onderwijs zorgen voor extra belasting- en premieopbrengsten (0,1 mld euro). Dit is bij de overige uitgaven geboekt.

Financieringsverschuivingen

- De eigen betalingen in de zorg nemen als gevolg van de financieringsschuiven bij de intensiveringen met 3,4 mld euro af. De ChristenUnie draait het verhoogde eigen risico in de zvw (3,4 mld euro) terug.

G.3 Microlasten ChristenUnie

Tabel G.3 geeft een overzicht van de fiscale maatregelen uit het ChristenUnie-programma. Hieruit blijkt dat de ChristenUnie de microlasten met 6,1 mld euro verzwaaert. Dit is de resultante van een lastenverzwaring voor bedrijven van 4,3 mld euro en een lastenverzwaring voor gezinnen van 1,8 mld euro.

Milieu

- De ChristenUnie introduceert een kilometerprijs voor het vrachtverkeer van gemiddeld 15 ct/km. Hierdoor worden de lasten voor bedrijven met 1,1 mld euro verzwaaert.
- De ChristenUnie financiert de stimulering van duurzame energie door een opslag op de kWh-prijs (vanaf 2020 gevolgd door een verplicht aandeel duurzaam). Hierdoor stijgen de lasten met 0,8 mld euro in 2015 en en 4,3 mld euro in 2020.
- Vleesconsumptie wordt belast tegen het reguliere btw-tarief hetgeen leidt tot een lastenverzwaring van 0,7 mld euro.
- De invoering van een kilometerprijs levert in 2015 een lastenverlichting op van 0,5 mld euro. In 2018 is de lastenverlichting 1,9 mld euro.
- Invoering van een belasting op het gebruik van kolen en gas in energiecentrales verhoogt de lasten met 0,4 mld euro.
- De invoering van een landing- en take-off heffing levert een lastenverzwaring op van 0,3 mld euro (binnenland deel). Het buitenland deel is geboekt bij de ombuigingen.
- De vergoeding voor woon-werkverkeer wordt beperkt hetgeen leidt tot een lastenverzwaring van 0,2 mld euro.

Tabel G.3 Microlasten ChristenUnie, 2015 (prijzen 2010, mld euro)		
Milieu	3,0	
w.v. introductie kilometerheffing vrachtwagens		1,1
verplicht aandeel duurzame energie		0,8
afschaffing verlaagd btw-tarief vlees		0,7
invoering kilometerheffing		-0,5
inputbelasting grijze stroom		0,4
landing en take-off heffing		0,3
vergoeding woon-werkverkeer		0,2
openruimteheffing		0,2
verlaging vastrecht		-0,1
verhoging energiebesparingsaftrek		-0,1
overig		0,1
Inkomen en arbeid	0,7	
w.v. zorg		-6,8
afschaffing zorgtoeslag		6,1
schrappen aantal kortingen (ick, aftrek levensonderhoud, kindertoeslag box 3)		1,6
herinvoering belastingvrije som en gedeeltelijk indexeren		-1,0
verhoging arbeidskorting en eic		-1,0
beperking hypotheekrente aftrek		1,0
loondoorbetaling ww eerste zes maanden		0,4
fiscalisering aow inclusief compensatie		0,4
afschaffing doorwerkbonus		0,3
aftopping pensioenaf trek boven 2,5 modaal		0,2
ww premieverlaging		-0,1
beperken 30%-regeling		0,1
goededoelendag		-0,1
verdubbeling ouderschapsverlofkorting		-0,1
overig		-0,4
Vermogen en winst	2,2	
bankheffing		1,0
huurtoeslag woningcorporaties		0,9
rechtsbijstand naar advocatuur en rechtshulp		0,4
overig		-0,1
Overig	0,1	
verlaging overdrachtsbelasting		-0,5
reclameheffing		0,4
verhoging accijns tabak en alcohol		0,3
overig		0,0
Totaal lastenmaatregelen (gecorrigeerd)	6,1	
w.v. huishoudens	1,8	
bedrijven	4,3	
Financieringsverschuivingen	-7,3	
w.v. financieringsverschuivingen zorg		0,9
zorgtoeslag		-6,1
intertemporele schuiven		0,5
verplichting aandeel duurzame energie		-0,8
overige financieringsverschuivingen		-1,7
Totaal EMU-relevante lasten	-1,2	

- De ChristenUnie voert een openruimteheffing van 0,2 mld euro in voor bouwen buiten bestaand bewoond gebied.
- Verlaging vastrecht levert een lastenverlichting op van 0,1 mld euro.
- Een fiscale stimuleringsregeling voor energiebesparing door particulieren verlaagt de lasten voor gezinnen met 0,1 mld euro.
- De post overige milieumaatregelen bestaat uit de invoering van een afvalverbrandingsheffing en het optimaliseren van de eia, mia en vamil. Tezamen verzwaren deze maatregelen de lasten met 0,1 mld euro.

Inkomen en arbeid

- De microlasten als gevolg van de zorg dalen met 6,8 mld euro. De zorgtoeslag verdwijnt en de daarmee gemoeide bezuiniging (6,1 mld euro in 2015 en 9,5 mld euro structureel) wordt ingezet voor verlaging van de zorgpremies. De partij wil de nominale premie omzetten in een inkomensafhankelijke premie. De voor financieringsverschuivingen gecorrigeerde ombuigingen en intensiveringen in de zvw leiden tot 0,8 mld euro aan lagere zvw premies. De eigen betalingen in de awbz nemen met 0,1 mld euro toe door onder andere de introductie van een vermogenstoets.
- Combinatiekortingen, aftrek levensonderhoud kinderen en kindertoeslag verdwijnen. Het bijbehorende budget (1,6 mld euro) wordt gebruikt voor een nieuw in te voeren belastingvrije som per huishouden. De nieuwe belastingvrije som wordt in 2014 en 2015 niet geïndexeerd (lastenverzwaring 0,7 mld euro). Deze maatregelen resulteren gecombineerd in een lastenverlichting van 1,0 mld euro.
- De ChristenUnie verhoogt de arbeidskorting met 0,5 mld euro en het inkomensafhankelijke deel van de arbeidskorting ook met 0,5 mld euro.
- De ChristenUnie beperkt de aftrekbaarheid van hypotheekrente langs drie wegen. Ten eerste wordt de hypothecaire schuld waarover hypotheekrente mag worden afgetrokken begrensd op 750 000 euro in 2011. Deze grens wordt tot 2040 nominaal constant gelaten. Na 2040 loopt de grens mee met de huizenprijsinflatie. Ten tweede gaat de ChristenUnie voor de aftrekbaarheid van hypotheekrente, fiscaal gezien, uit van annuïtaire aflossing in 30 jaar. Deze maatregel geldt echter alleen voor nieuwe gevallen. Ten slotte beperkt de ChristenUnie met ingang van 2011 het maximale belastingtarief waartegen de hypotheekrente mag worden afgetrokken in 22 jaar van 52% naar 30%. In 2015 leidt dit pakket tot een lastenverzwaring van 1,0 mld euro.
- De aow-premie wordt verder gefiscaliseerd: lastenverzwaring 0,8 mld euro in 2015 en 3,0 mld euro structureel. Ouderen met een aanvullend pensioen tot 15 000 euro worden hiervoor geheel gecompenseerd: lastenverlichting 0,5 mld euro in 2015 en 2,0 mld euro structureel.
- Loondoorbetaling ww leidt tot 0,4 mld euro hogere werkgeverslasten. Dit wordt gedeeltelijk gecompenseerd door een lagere ww-premie: lastenverlichting 0,1 mld euro.
- De doorwerkbonus wordt afgeschaft (lastenverzwaring 0,3 mld euro).
- De fiscale subsidiëring van de pensioenbesparingen in de tweede pijler wordt beperkt tot inkomens tot 2,5 maal modaal: lastenverzwaring 0,2 mld euro.

- De lasten voor kenniswerkers worden verhoogd met 0,1 mld euro door de periode van belastingvrijstelling van 30% van het bruto inkomen terug te brengen van tien jaar na vijf jaar.
- De ChristenUnie introduceert een goededoelendag. Werknemers die een vakantiedag of overuren willen besteden aan een goed doel kunnen daarvoor hun brutoloon inzetten: lastenverlichting 0,1 mld euro.
- De ouderschapsverlofkorting wordt verdubbeld: lastenverlichting 0,1 mld euro.
- De post overige maatregelen inkomen en arbeid bevat grondslageffect iab (lastenverlichting 0,4 mld euro), aftrekregeling collegegelden (lastenverlichting 0,1 mld euro) en versobering Witteveenkader.

Vermogen en winst

- De ChristenUnie introduceert een bankenheffing. De opbrengst van de bankenheffing wordt gedrukt doordat is uitgegaan van eenzijdige invoering. De opbrengst is ingeschat op 1 mld euro en is met de nodige onzekerheid omgeven.
- De huurtoeslag wordt geleidelijk overgeheveld naar de woningbouwcorporaties (lastenverhoging 0,9 mld euro in 2015 en 2,2 mld euro structureel). Corporaties mogen daarvoor hun huren jaarlijks laten stijgen met 2% boven de inflatie in de periode 2011-2023. In 2023 is de overheveling afgerond.
- Rechtsbijstand wordt verplicht uitgevoerd door de advocatuur. De lastenverzwaring hiervan is 0,4 mld euro.
- De lasten voor bedrijven uit het mkb worden via de wbo verminderd. Daarnaast leidt stakingstarief van 40% tot een lastenverlichting van 0,1 mld euro.

Overig

- De overdrachtsbelasting voor starters wordt afgeschaft in 2011. Voor doorstromers wordt de overdrachtsbelasting binnen tien jaar gehalveerd en daarna in twaalf jaar geleidelijk afgeschaft. De lastenverlichting bedraagt 0,5 mld euro.
- De ChristenUnie voert een reclameheffing in (lastenverzwaring 0,4 mld euro).
- Accijnzen op tabak en alcohol worden verhoogd (tabak met 5%, bier met 20% en wijn en gedestilleerd met 10%). De totale lastenverzwaring bedraagt 0,3 mld euro.
- Onder de post overige maatregelen vallen uitbreiding Maecenasregeling en een vuurwerkheffing.

Financieringsverschuivingen

- De financieringsverschuivingen om de aansluiting tussen de mlo en de EMU-saldorelevante lasten te kunnen maken vallen uiteen in een aantal onderdelen.
- Financieringsverschuivingen in de zorg die worden veroorzaakt door pakketmaatregelen en lagere eigen betalingen. Deze komen overeen met de financieringsverschuivingen zorg bij de ombuigingen en intensiveringen en zijn daar nader toegelicht.
- De afschaffing van de zorgtoeslag is mlo-relevant maar niet EMU-relevant.

- De intertemporele schuif betreft het aftoppen van de pensioenaf trek hetgeen structureel minder oplevert dan in 2015.
- Invoering van een kWh-opslag voor de financiering van hernieuwbare energie (later gevolgd door een verplicht aandeel duurzaam) leidt tot een lastenverzwaring voor huishoudens en bedrijven die niet relevant is voor het EMU-saldo.
- De post overige financieringsverschuivingen bestaat uit de overheveling van de huurtoeslag naar de woningcorporaties, overheveling rechtsbijstand naar advocatuur en de effecten op de lasten van bedrijven als gevolg van loondoorbetaling ww (allen wel mlo, geen EMU-saldo).